

BREU RESENYA DEL P. JOAQUIM COLL I MONTSERRAT, DE L'ORATORI DE SANT FELIP NERI DE GRÀCIA

El pare Joaquim Coll i Montserrat, de l'Oratori de Sant Felip Neri de Gràcia, va néixer a Mataró el 4 de novembre de 1917. Fill de Joaquim i Carme és l'únic noi entre cinc germanes (Magdalena, M^a del Carme, Caterina, Pilar i Mercè). La seva infantesa transcorregué a la capital del Maresme de casa a l'escola i corrent per aquells carrers no tan transitats com avui, passant per la fàbrica de filatures de la família i visitant sovint la casa dels avis (Coll-Regàs, avui de la caixa Laietana) que en Puig i Cadafalch, amic de la família, els havia construït i que ens ha deixat com a mostra del Modernisme. Ja adolescent anà a estudiar a l'escola de Canet.

En plena guerra civil, la família Coll-Montserrat vingueren a viure a Barcelona per qüestions d'inseguretat, instal·lant-se al carrer Diputació. Aquí, a Barcelona, providencialment va connectar amb el consiliari de la Federació de Joves Cristians de Catalunya del Maresme; ja no es va trobar sol, i amb un grup de joves començaren a fer feina en la clandestinitat.

En aquells moments tan insegurs, sentí la crida de donar-se al Senyor en la vida apostòlica. A la seva manera i en el seu interior va dir-li que sí. Però ell no s'hi veia vivint com els mossens que coneixia: no vivien en comunitat, sinó amb els seus familiars.

El jove Joaquim que coneixia l'Oratori de Barcelona pels seus amics de Mataró que es confessaven amb els pares que hi havia perquè els orientaven molt bé, i també perquè en una altra ocasió el seu pare havia demanat consell a un pare de l'Oratori davant una decisió d'ordre econòmic que implicava una situació moral que no veia clara, assessorant-lo i tranquil·litant-lo per tirar endavant, sentí parlar de l'estil de vida que portaven els pares de l'Oratori, precisament del barri de Gràcia: mossens que vivien en comunitat, molt mirats en la manera de celebrar l'eucaristia, afeccionats al cant gregorià, que tant el complaïa, i especialment atents a la confessió i direcció espiritual; però calia esperar que acabés el conflicte incivil, perquè, en aquells moments crítics, l'Oratori de Gràcia i tantes cases religioses estaven tancades i moltes d'elles profanades.

En aquestes que fou cridat al servei militar obligatori, però sentint dintre seu l'absoluta voluntat de no agafar les armes contra ningú, va resoldre declarar-se pròfug, quedant totalment indocumentat i cercant la possibilitat d'amagar-se. Per evidentíssima gràcia de Déu, com diu ell, se li presentà l'oportunitat d'amagar-se en una casa de pagès fora de Barcelona. Els deu darrers mesos de guerra, formant part d'una família profundament cristiana, va poder aprofitar el temps seguint unes pautes d'estudi com a preparació per entrar al seminari.

Tornat a Barcelona, ja acabada la guerra, captivat sobretot per l'ambient familiar que en aquesta comunitat es vivia, la senzillesa i austeritat de vida, però amb un gran gust per la litúrgia i les celebracions ben fetes. No dubtà gens a posar-se en contacte amb l'Oratori de Gràcia, i així el 24 de juliol del mateix 1939, amb 29 anys que aleshores encara no comptava, ingressava en la Congregació de l'Oratori de Gràcia, on va trobar el que desitjava, i més! –confessa ell mateix– i on ha esmerçat la seva vida sempre al servei de l'església que viu a Gràcia –sense oblidar que som al servei de la diòcesi– i del veïnatge de la nostra vila. El 28 de febrer de 1943 fou ordenat de prevere, junt amb dos germans més de la Comunitat, en la mateixa església de l'Oratori.

Dins de la Comunitat, al llarg d'aquests 64 anys de vida en ella, ha exercit infinitat de càrrecs: bibliotecari, encarregat de litúrgia, encarregat de catequesi, mestre de novicis, corrector de faltes dels germans, hospeder, prefecte de sagristia, prefecte de l'Oratori Parvo, prefecte de música, encarregat de l'economia, secretari... i prepòsit (superior) des de l'any 1980, quan un altre il·lustre gracienc de l'Oratori, el pare Santiago Saboya Comas, hagué de deixar el càrrec en posar-se malalt, fins al 2003.

Fora de la comunitat també ha exercit el seu apostolat en infinitat de llocs, així, per exemple, ha estat:

- Pare espiritual de las “Muchachas Filipenses”
- Confessor de les Carmelites Descalces Missioneres
- Pare espiritual al Sanatori Marítim
- Ha dirigit exercicis espirituals a diversos llocs i gent, entre d’altres: Militants de Noies d’Acció Catòlica, als pares camils, etc.
- Sotsconsiliari de l’Hospitalitat de Ntra. Sra. de Lourdes
- Director espiritual i professor de religió a diverses escoles del nostre barri, per exemple: Pedagogium San Fernando (pl. del Sol), escoles nacionals San José y Santa Rosa, O.S.I., etc.
- Confessor (encara avui) de les monges del R. Monestir de Valldonzella
- Confessor de les religioses de la Clínica Lourdes i encarregat de la pastoral dels malalts de la mateixa clínica (fins que ha tancat).
- Director espiritual (encara avui) del moviment apostòlic Legió de Maria en el seu Comitium de Barcelona.

També té força articles, sobretot de caire litúrgico-espiritual, publicats a la revista “Vida Oratoriana”.

Som molts, doncs, els graciencs i graciencques i gent de fora de la nostra vila els que hem rebut espiritual i fins materialment, en més d’una ocasió, de l’ensenyament del pare Joaquim Coll, prevere i home posat al dia, gracienc d’adopció, veí estimat per les seves dots com a pare espiritual, confessor, amant de la litúrgia i de les coses ben fetes, obert i atent sempre a qualsevol necessitat –valgui, com exemple, el permetre obrir les portes de l’Oratori perquè la festa Major o qualsevol acte de promoció cultural pugui esdevenir quelcom de qualitat–.

El pare Coll, sota el guiatge del qual moltes són les vocacions que han engruixit altres comunitats religioses, seguint l’esperit de Sant Felip Neri, ha procurat sempre, no sense dificultats moltes vegades al llarg de la història, que la Congregació de Gràcia presenti un cristianisme que és passió de tot el que és humà, posant en moviment tot el que hi ha de més humà a la persona, enfrontant aquesta a la radicalitat de l’Evangeli, és a dir, un cristianisme convocant, un cristianisme que omple, que marca, que atrau. Donant als laics el paper i la responsabilitat que els pertoca, perquè té molt clar que els pares de l’Oratori no tenen raó de ser sinó és estar al servei de la gent que realment són l’Oratori, el pare Coll contínuament invita a ser “christifideles”, perquè el do rebut per Felip Neri i avui compartit és molt més que una doctrina abstracta o un record nostàlgic i romàntic, és una proposta de vida per al bé dels homes i de la realització de l’església en el món.

També insisteix sempre en la manifestació de la densitat i la bellesa del misteri de comunió al que tota persona és destinada; en família, sentir-se fill del Pare i germà de tots els homes i dones. Heus ací com s’expressava ell quan va celebrar els seixanta anys de vida a l’Oratori:

“I ara, ni que siguin uns senzills suggeriments per adonar-nos com és un regal de Déu no solament estimar, sinó viure la vida comuna en l’estil que es pot i es deu viure a l’Oratori.

Des dels seus inicis l’Oratori va ser una família segons l’estil de vida de les primeres comunitats cristianes. Els seus membres són tots iguals, fins i tot el P. Prepòsit, que és el primer entre iguals, intentant estimar-se com autèntics germans, no pas pel que fan o produeixen, sinó pel que són, tenint-se tots responsables de la marxa de la Congregació. Vida familiar viscuda a la mateixa casa, es menja a la mateixa taula, es comparteixen les pròpies experiències apostòliques, s’estima pel valor que té la fidelitat a la pregària en comú; ajudar-se a viure en esperit la pràctica lliure i

voluntària dels consells evangèlics, com una elecció contínua i una lliure donació de la pròpia vida a Déu.

I que ens quedi en el cor allò que ho diu tot: Omnia in Caritate, “Fer totes les coses amb caritat”. La caritat és la virtut que alimenta la unió fraterna i, juntament amb la humilitat, sosté la vida comuna dels seguidors de Sant Felip Neri.”

Home de contínua recerca en el creixement de la fe i cultural, sempre s’ha fet present enmig de la gent, perquè cal repensar, proposar i viure noves maneres de presència missionera en el “barri” en relació a les condicions i mutacions actuals de la societat; no pas gaire que comentava: *“què hauríem de fer o podem fer per apropar-nos més als veïns que ens envolten i que darrerament comencen a ser nous?”*. Potser ha estat això mateix, però també l’intentar posar al dia l’ensenyament del Concili Vaticà II i, més proper a nosaltres, el del Provincial Tarraconense, el que l’ha portat a renunciar a coses força estimades per ell com podia ser el cant gregorià i al mateix temps a aquesta mena de conversió d’obertura perquè la seva morada a ningú estigui tancada i que ningú, àdhuc el més pobre, receli freqüentar-la.

I, de fet, fidel a l’opció preferencial pels joves, que sempre aprecien més els testimonis que els mestres, el seu testimoniatge de vida era no fa gaire temps lloat de la manera següent pels monitors de l’Esplai:

“Pare Coll, en nom dels monitors de l’Esplai volem donar-li el nostre agraïment per aquests set anys que ha estat al nostre costat, donant-nos suport moral en els moments difícils. (L’Esplai actual només porta set anys de vida a la Comunitat). Només deixa de ser el Pare Prepòsit de l’Oratori per aquest motiu els monitors donem la benvinguda en aquest càrrec al P. Ferran. Tornant a vostè, Pare Coll, hem pogut veure la figura de Jesucrist com a bon pastor i del nostre Sant Felip pel que fa al tracte amb els infants i joves. Ha tingut sempre l’alegria en el seu rostre al veure a tots els infants córrer amunt i avall pel claustre i pels locals de l’Oratori, encara que hem trencat més d’un vidre d’un cop de pilota. No volem que la seva alegria s’acabi encara, desitgem que segueixi al nostre costat, fruit de la joia dels nens que acollim dissabte rere dissabte, i segueixi ensenyant-nos la Paraula de Déu i promovent la figura de nostre patró en els nostres infants i joves de l’Esplai. Per aquest motiu li fem entrega d’una placa commemorativa en la qual deixem constància d’unes paraules que Jesucrist va fer esment i recollides a l’Evangeli de Lluc i que són les següents: “Deixeu que els infants vinguin a mi: no els ho impediui, perquè el Regne de Déu és des qui són com ells”. Vostè P. Coll ho ha sabut dur a terme amb molt d’entusiasme des que vàrem aparèixer per l’Oratori. Aquí té als seus monitors, els quals l’ajudarem en tot el que necessiti, no ho dubti.

Pare Coll moltes gràcies per estar al nostre costat i esperem que ho segueixi estan. Al nou Prepòsit li desitgem una bona entrada en aquest camí que ha de fer, servei, com el P. Coll sempre ens deia en llatí macarrònic “Primus inter Pares”, primer entre els iguals per a guiar tota una comunitat que formem l’Oratori, tot seguint la figura del Crist, que s’encomani a Ell en els moments difícils, que no decaigui ja que els càrrecs amb molta responsabilitat sempre porten mals de cap i mals entesos, ho sabem tots en la nostra pròpia carn, i només dir-li que aquí també té als seus monitors per ajudar-lo en el seu nou càrrec i a la comunitat de l’Oratori, perquè l’Esplai també és comunitat. Déu ho vulgui!!!!”

Així doncs, com que tots som d’on som, però ens fem on ens fem, el pare Coll s’ha fet al llarg de la seva vida com a sacerdot a través de la lluita i el servei a l’Oratori de Gràcia, és a dir al cor de Gràcia, per això, per la seva promoció espiritual, cultural, testimonial d’amor i perdó, com a evangelitzador i educador, etc. en el nostre barri de Gràcia des de 1939 fins al dia d’avui creiem que mereix un reconeixement.

P. Ferran Colás Peiró, C.O.